

Полазећи од чињенице да се Србија налази у дубокој друштвеној кризи услед урушених институција, што онемогућава одржив економски развој;

Имајући у виду да је исцрпљен досадашњи економски модел у ком је привредни раст заснован на задуживању, фаворизовању страних инвестиција у радно интензивне и ниско-технолошке компаније и на улагању државе у инфраструктуру уз значајно више цене од реалних;

Увиђајући опасност од претварања Србије у рударску колонију чиме би биле угрожене животна средина и здравље становништва уз погубне последице по пољопривредну делатност и даље исељавање становништва из руралних подручја;

Узимајући у обзир нестабилне и непредвидиве околности у савременој међународној трговини и ланцима снабдевања, услед чега су прехранбена и енергетска независност од пресудног значаја;

Уважавајући чињеницу да су државе Европске уније међу најзначајним економским партнерима са којима желимо да развијемо обострано корисну сарадњу, али без чланства у ЕУ, као и приоритетну потребу привредне диверзификације, те и да постоји низ држава, преваходно чланица БРИКС-а са којима постоји значајан простор за свеобухватно унапређење односа, посебно узимајући у обзир кинески „Појас и пут“ и „Економски коридор Индија – Блиски исток – Европа“ („India – Middle East – Europe Economic Corridor“) као два глобална стратешка пројекта који редефинишу глобалне трговинске и геополитичке токове;

Знајући да снажење српске привреде, раст стандарда становништва, смањење постојећих огромних социјалних разлика и успостављање праведније расподеле друштвеног богатства битно утичу на јачање националне самосвести и самим тим на препород српског народа и државе, као и на ублажавање неповољних демографских кретања, Нова демократска странка Србије доноси

ДЕКЛАРАЦИЈУ О СТРАТЕГИЈИ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ

ИЗГРАДЊА ЕФИКАСНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Квалитетне институције, ефикасна јавна управа, независност и ефикасност правосуђа које штите власничка права, обрачун са корупцијом и квалитетан образовни систем предуслов су одрживог привредног развоја и српског економског препорода.

ВРАЋАЊЕ ПОВЕРЕЊА НАРОДА У ДРЖАВУ

Департизацијом државе кроз промену изборног система и увођење елемената већинског система, деполитизацијом привреде, сузбијањем корупције и устоличавањем знања и професионализма као основних принципа на којима почива јавна управа уз увођење и јачање контролних механизма рада јавне управе вратити поверење народа у државу и институције.

ЈАВНИ КОНКУРСИ И МЕРЕЊЕ РЕЗУЛТАТА

Преиспитивање рада свих директора јавних предузећа и расписивање јавних конкурса за сва управљачка места у јавној управи у циљу унапређења рада институција, уз потписивање менаџерских уговора и успостављање посебног тела које ће проверавати резултате пословања на основу мерења перформанси (KPI), уз повећање транспарентности и обавезу расписивања јавних набавки.

ЕНЕРГЕТСКА БЕЗБЕДНОСТ И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Енергетска политика као основни предуслов економског развоја, конкурентности, социјалне стабилности и безбедности земље мора се водити одговорно и планирати одрживо и дугорочно. Србији је потребна таква енергетска транзиција да земља буде енергетски безбедна и независна, да не загађује животну средину и своје грађане и да систематски уводи обновљиве изворе енергије. Потребно је усредсредити се на коришћење сопствених енергетских потенцијала, рационално коришћење енергије и примену мера енергетске ефикасности и нових технологија. Посебан значај у производњи и управљању енергијом треба да има укључивање грађана и домаће привреде у овај процес, док се посебна брига мора водити о онима којима је помоћ најпотребнија, јер овај процес транзиције не сме представљати за њих терет већ развојну шансу.

РАСТ ЗАРАДА КРОЗ ПОВЕЋАЊЕ ПРОДУКТИВНОСТИ

Раст зарада путем економског развоја и повећања продуктивности, а не путем инфлације и нереалног курса динара. Раст зарада путем економског развоја и повећања продуктивности морају бити засновани на улагању у знање, образовање, информационе технологије и иновације.

ОЧУВАЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТРАТЕШКИ ВАЖНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Национални ресурси не могу бити предмет приватизације.

Државна предузећа од стратешког значаја, као и она која послују у области природних монопола, трајно ће остати у већинском државном власништву са циљем да постану лидери у овом делу Европе, уз механизме ригорозне контроле њиховог пословања, посебно расходне стране. У стратешким важним предузећима која су већ приватизована настојати да се поврати утицај државе кроз комбинацију регулаторних, власничких и уговорних механизма.

РАЗВИЈАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Стимулисање развоја предузетничког духа и малих и средњих предузећа чији су власници домаћа физичка лица као најфлексибилнији део привреде.

РАЦИОНАЛНА ИНВЕСТИЦИОНА ПОЛИТИКА

Уместо постојећег државно-олигархијског капитализма у ком власт арбитрарно расипа новац успостављање одговорне и рационалне инвестиционе политике уз враћање обавезног расписивања јавног тендера као основног механизма одабира извођача радова. Одговорна и рационална инвестициона политика довешће до годишње уштеде од бар једне милијарде евра, како у нижим ценама радова које плаћа држава, тако и одустајањем од потпуно нерационалних пројеката. Одлучивање грађана на локалним референдумима о пројектима из домена развоја комуналне инфраструктуре.

ОДГОВОРНА СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Смањивање социјалних разлика, радикално снижавање постотка грађана који се налазе испод линије сиромаштва и оних који су у ризику од сиромаштва, као и већа подршка друштвено рањивим групама биће један од приоритета нове економске политике. Темељним изменама Закона о раду, Закона о штрајку и Закона о синдикатима побољшати заштиту права запослених и утврдити критеријуме за обнову, односно утврђивање репрезентативности синдиката.

ПРОПРАТНИ ТЕКСТ ДЕКЛАРАЦИЈЕ – ПРИОРИТЕТНЕ МЕРЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ

I Ефикасност и транспарентност рада државне управе и државних предузећа

Према Закону о управљању привредним друштвима у власништву Републике Србије налази се 42 предузећа од националног стратешког интереса, 75 предузећа од посебног интереса и 15 предузећа са мањинским уделом у власништву државе. У Србији се спроводи формална корпоративизација и привидно препуштање пословању по тржишним правилима, а задржава се потпуна страначка контрола, уз мању могућност контроле и транспарентности пословања, чиме се повећава могућност коруптивног пословања, као и тихе припреме предузећа за приватизацију.

Србија треба да сачува контролу државне и националне имовине у стратешки важним секторима од националног значаја који ће омогућити успешан и независтан развој у будућности и то у областима: енергетике, гаса, нафте, руда и минерала, водних ресурса, шума, телекомуникационе инфраструктуре, производње серума и вакцина, националних паркова, производње стратешких сировина у пољопривреди.

Предлози мера који могу унапредити пословање и рад државних предузећа:

- избор управног одбора и директора на јавном конкурс; чланови комисије могу бити само доказани професионалци у својој струци,
- на годишњем нивоу одржавање седница управног одбора и борда директора отворених за јавност на којима ће бити приказани резултати рада и објављен програм рада менаџмента,
- систем мерења перформанси и извештавања о укупним резултатима пословања према методологији Директиве о извештавању о корпоративној одрживости (CSRD EU) и другим најбољим примерима светске праксе,
- јавно објављивање годишњег извештаја о финансијским и другим перформансама,
- избор две овлашћене ревизорске куће за проверу годишњих извештаја о пословању,
- формирање Централне агенције за контролу пословања и ефикасности рада државне управе и администрације која ће контролисати рад државних предузећа.

Увођење транспарентног професионалног интегралног информационог система и примене технологија ради постизања ефикасног рада јавне управе и контроле пословања, система извештавања и спречавања корупције. Технологија не решава сиву економију и корупцију, али када постоји политичка воља и када се постојећа технолошка решења примене и увреже са законима, фискалним системом и контролама може се направити огроман скок у транспарентности и наплати пореза. Неопходно је увести интегрални модел кроз примену четири системска решења: ЕРП (ERP) система (софтверског система који управља кључним пословним процесима унутар једне организације и практично спроводи њену оперативну контролу), дигитализације, коришћења вештачке интелигенције и блокчејн (blockchain) технологије. Тендер би у пракси, употребом ових технологија, изгледао на следећи начин:

1. Тендер иде на блокчејн (blockchain) технологију.
2. Добављачи шаљу закључане понуде.
3. Смарт контракт (Smart contract) бира најповољнију понуду.
4. ЕРП (ERP) контролише трошкове где свака куповина иде кроз одобрење, буџет и тендер. Остварује се стандардизација цена кроз каталог цена и аутоматско поређење тако што систем блокира куповину изнад тржишне цене. Тиме се омогућава директна буџетска контрола у којој институције немају могућност пробијања буџета без посебног одобрења.
5. Модели вештачке интелигенције (AI) анализирају промет, пдв, марже и проналазе евентуалне аномалије и нелогичне обрасце понашања нпр. да ли је цена реална, да ли постоји повезаност фирми...
6. Исплата иде као запис на блокчејн (blockchain).

Резултат примене овог модела био би одсуство манипулације, изостанак корупције и проверљивост података уз могуће финансијске ефекте повећања наплате пореза (15% – 30%), смањења сиве економије (20% – 50%) и смањења корупције, посебно у јавним набавкама (до 70%).

II Унапређење пољопривредне производње и прехранбене индустрије

- Усвајање стратегија за развој пољопривреде мора пратити и подршка из буџета, те од укупног буџета и пореских прихода најмање 8 – 10% мора бити опредељено за пољопривреду;
- Опоравак фабрика неопходних за независну и успешну домаћу пољопривредну производњу (ђубриво, семена, храна, заштитна средства);
- Нова политика руралног развоја којом би се ублажила депопулација Србије услед последица урбанизације кроз изградњу путне и комуналне инфраструктуре, домова културе и спортско-забавних садржаја;
- Повећање износа субвенција у ратарству, али не кроз новац него субвенционисањем инпута (семе, ђубриво, хербициде) уз контролу намене исплаћених субвенција. Виши износи субвенција за производњу органске производње и храну високог квалитета намењену извозу;
- Улагање у нове системе и одржавање постојећих система за наводњавање;
- Оснивање државног фонда за осигурање усева од суше и елементарних непогода;
- Укидање акцизе за нафту за сва регистрована пољопривредна газдинства у количини од 100 литара по хектару обрађене површине;
- Појачавање контроле квалитета увоза прехранбених намирница (посебно млечних производа и меса);
- Повећање улагања по грлу у краве, свиње, јунице протелке. Усвајање плана зоотехничких мера како би се смањио увоз живих животиња и повећало домаће матично стадо;
- Повећати премије за млеко уз редовну исплату;
- Вратити систем који је раније добро функционисао – услужни тов на породичним газдинствима. Кланична индустрија или трговински ланци обезбеђују прасад, храну, ветеринарску негу са трошковима 3 – 5% укупног прираста;

- Едукација пољопривредника о модерним технологијама производње, иновацијама и републичким и покрајинским фондовима за инвестиције у физичку имовину газдинстава;
- Унапређење рада пољопривредне стручне службе и њене функције у едукацији.

III Нова индустријска политика заснована на реиндустријализацији земље

- Формирање Министарства за индустрију;
- Приоритетни подстицаји у домаће компаније уместо у иностране;
- Посебан развојни потенцијал за српску привреду, поред прехранбене, има наменска индустрија Србије. Вишегодишње искуство у производњи савременог наоружања, усвојене савремене технологије као и људски ресурси са великим знањем и искуством чине компаративну предност у покретању индустријског развоја целокупне привреде Србије, а који уз професионализацију управљања, примену највиших светских стандарда и значајна улагања у истраживање и развој, без ограничавања на само ону технологију која би се користила искључиво у војне сврхе, могу значајно допринети расту БДП-а. Без сузбијања приватне иницијативе, од великог значаја је да се у већини значајних предузећа наменске индустрије задржи већинско власништво државе Србије.
- Развој малих и средњих предузећа, иновативних технолошких стартап предузећа и предузећа у области производње производа високе додате вредности;
- Увођење пореских подстицаја за иновације и зелене инвестиције уз стартап подстицаје и порески грејс период током првих 5 година рада.

IV Унапређење финансирања развоја домаће привреде формирањем „Српске развојне банке“

Снажан домаћи банкарски систем чија би окосница била банка „Поштанска штедионица“ у сектору становништва, а у односима са привредом „Српска развојна банка“, а која би била основана Законом о развојној банци Србије и коју би водио професионални менаџмент изабран на јавном конкурсима и који би био под ригорозном контролом НБС и других регулаторних тела.

Извори капитала Развојне банке:

- средства из буџета Републике Србије,
- обједињена средства садашњег Фонда за развој, Развојне агенције Србије, Српске банке, Агенције за осигурање извоза и других државних фондова, агенција и институција,
- издавање развојно наменских државних обвезница,
- грантови и донације,
- камата на раније пласирана средства Развојне банке,
- повољни кредити, Нове развојне банке БРИКС, Европске банке за обнову и развој и Светске банке,
- одређене таксе, као што је тзв. еколошка, али уз обавезу коришћења тих средстава искључиво у сврху програма зелене транзиције,

- размотрити коришћење дела девизних резерви НБС, после промене закона којим би се то омогућило, а искључиво у околностима постојања резерви преко оптималног нивоа и уз вођење рачуна о могућем утицају на раст инфлације. Истовремено размотрити могућност коришћења девизних резерви за превремену отплату неповољних кредита.

Активирање Београдске берзе и омогућавање подстицаја за улагање грађана емитовањем акција домаћих фирми. Капитал уложен на тај начин подстиче развој привреде уместо улагања грађана у пасиван капитал нпр. станове, чиме се нереално увећава цена станова, а уједно и подстиче присуство и промет проблематичног капитала.

V Повећање стандарда пензионера и увођење гарантоване пензије

1. Усклађивање пензија по следећој формули: 70 одсто са кретањем зарада и 30 процената са растом индекса потрошачких цена минималне потрошачке корпе. Усклађивање се спроводи два пута годишње;
2. Укидање умањење пензија у случају превременог пензионисања, тзв. пенала, свим пензионерима када напуне 65 година живота;
3. Увођење државне пензије за грађане који немају имовину ни примања, а имају 65 и више година као вид хумане и социјално одговорне мере;
4. Незаконито умањење пензија посебним законом утврдити као јавни дуг на начин како је то био случај са тзв. старом девизном штедњом. Износ умањених пензија сваког појединачног пензионера треба претворити у обвезнице, које би се исплаћивале квартално у наредном четворогодишњем периоду, пензионерима и њиховим законским наследницима;
5. Утврдити да просечне пензије из радног односа са пуним радним стажом не могу бити ниже од 65 процената просечних зарада у Републици Србији.